హెడ్మాష్టరికి కనిపించిన పిశాచం

హైస్కూళ్ళ ప్రధానోపాధ్యాయుల స అం ! శం.

విద్యార్థులకు తలబిరుసు ఎక్కువై మాస్టర్లంటే లక్ష్యం లేని ఈ రోజుల్లో ఉపాధ్యాయత్వం స్వీకరించడమనేది అగౌరవం కొని తెచ్చుకోవడమన్నమాట. అందులో ఏ బోర్డు హైస్కూలులోనో ప్రధానోపాధ్యాయుడైతే యిక చెప్పాలి: జిల్లాబోర్డులో డఫేదారు దగ్గరనుంచీ దబాయించేవాడే. ప్రెసిడెంటుకు కోపంవచ్చిందంటే 'సస్పెండు' చేస్తాడు; లేదా, మరోస్కూలుకు 'అసిస్టెంటు'గా బదిలీచేస్తాడు; తన యిష్టంవచ్చినట్లు ఏడిపించుకు తింటాడు.

నేను మావూరు హైస్కూలులో చాలాకాలం 'అసిస్టెంటు'గా వుండి ఆ సంవత్సరమే 'హెడ్మాస్టరు' నైనాను. పిల్లలప్రేమకు పాత్రుడనై, తోటి యుపాధ్యాయులచేత గౌరవింపబడుతూ, బోర్డుమెంబర్ల కోపానికి ఎరకాకుండా, తెలివితేటలతో గడుపుకొస్తున్నాను.

ఆరోజు జనవరి ౨౪-వ తేది. ఉదయం ఎనిమిదిగంటల సమయాన ఆఫీసుగదిలో నా కుర్చీలో కూర్చున్నా. మార్చిలో జరుగబోయే 'పబ్లిక్' పరీక్షకు ఎంతమంది విద్యార్థులను పంపడమూ, ఎంతమందిని పంపకపోవడమూ, నిర్ధారింపవలసిన సమయమది. మా స్కూలులో ౧౧౬ మంది వున్నారు 'స్కూలుఫైనల్ క్లాసు' చదువుతూన్న కుర్రాళ్లు. వాళ్ళందరిపేర్లూ, ఆపేర్లకెదురుగా ఆయా విద్యార్థులకు, జరిగిన పరీక్షలలో ఎన్నెన్ని మార్కులు వచ్చిందీ తెలియజేసే కాగితాలు తయారుచేసి నాముందున్న బల్లమీద వుంచిపోయారు క్లెర్కు. నాకు సలహా యిచ్చేనిమిత్తం కొందరు ఉపాధ్యాయులు నాకిరుప్రక్కలా ఉచితాసనాలమీద కూర్చునివున్నారు.

రెండుగంటలాలోచించి, 47 మందిని పరీక్షకు పంపకుండా వుండేటట్లు నిశ్చయించాం. వాళ్ళను పంపించినా 'ప్యాసు' గారని మా వుద్దేశం. బహుశః శ్రద్ధగలిగి వాళ్లు చదువుకుంటే కృతార్థులౌతారేమో అని అనుకోవడానికి మాలో అంత వుదారత లేకపోయింది. ఆ 47 పేర్లూ వ్రాసిన కాగితాన్ని బైట గోడకంటించేశాము. అందరకూ తెలిసేనిమిత్తం.

తరువాత నేను ఇంటికిపోయి భోజనంచేసి మళ్లీ స్కూలుకు వచ్చాను. వచ్చి కుర్చీలో కూలబడ్డానో లేదో, మా స్కూల్లో రాత్రిళ్లు కాపలావుండేవాడు వచ్చి దీనాలాపం మొదలెట్టేడు: 'అయ్యా! నా కొడుకుని మీరు పరీక్షకు పంపలేదుటండీ! పేదవాణ్ణి. రక్షించాలి. మళ్లీ వచ్చేయేడాదికూడా చదివించలేనండి; జీతానికీ, పుస్తకాలకూ ఇచ్చుకునే తాహతు లేదండి. దొరలు! కరుణించి మావాణ్ణి పరీక్షకుపంపిస్తె వాడు 'ప్యాసు' కానీయండి, కాకపోనీయండి; ఆ తరువాత ఏదన్నా నౌకరీ ఇప్పించుకుంటా స్వామీ! మీలాంటివాళ్ళను ప్రతిమాలుకుని. నేనూ

ముసలాడినయ్యాను. వాడిమీద ఆధారపడి వుండాను; రక్షించాలి దొరలు' అంటూ కళ్ళమ్మట నీళ్లుకార్చటం ప్రారంభించాడు. నాకూకొంచెం మనస్సుకరగి 'సరే, పంపుతానుపో' అని వాగ్దానం చేశాను.

ఆ ముసలాడు నిష్క్రమించిన తర్వాత మా స్కూలు 'రైటరు' వచ్చి ఇద్దరు కుఱ్ఱ వాళ్ళను పంపించమని సిఫారసుచేశాడు. వాళ్లు తనకు బంధువులనీ, జాగ్రత్తగా చదివించుతాననీ. చాలా బ్రతిమాలుకున్నాడు. సరే వాళ్ళనూ పంపుతానన్నాను. కాని 'రైటరు' వాళ్లవద్ద చెరి పాతికరూపాయలు లంచంతీసుకుని నన్ను మోసంచేశాడని నాకు తరువాత తెలిసింది.

కనుక పరీక్షకు పంపబడని వాళ్ళసంఖ్య 44నకు తగ్గిందన్నమాట.

ఆనాడే రాత్రి పదకొండు గంటలప్పుడు, మా యింట్లో, నా గదిలో, ఒక పడక కుర్చీలో పడుకున్నాను. ఇంకా బాగా నిద్ర పట్టలే దప్పటికి కిటికీలోనుంచి చలితో కూడుకున్న గాలివీస్తున్నది. వత్తి తగ్గించబడిన లాంతరువొకటి వెలుగుతూంది.

అప్పటి నాశరీర మనస్థితులు సరిగా చెప్ప లేను. ఏదో నాలోనే నేను చూచుకుంటు న్నట్లున్నాను.

'ఈరోజు నేను 44 గురిని పరీక్షకు పంప లేదు. వాళ్ళంతా తమ తల్లిదండ్రులచేత చీవాట్లుతిని నన్నెంతగా ఆడిపోసుకుంటు న్నారో కదా! వీరిలో కొందరు ముందు సంవత్సరము తిరిగీ చదివేటందుకు ధనము లేని కారణంచేత బడికి స్వస్తిచెప్పి నిరు ద్యోగులై ప్రపంచంలో ఎందుకూ అక్క రకురాని వాళ్లౌతారు. వాళ్ల వుసురంతా నాకేనా తగలవలసింది?

'అట్లని అందర్నీ పంపితే కృతార్థులయ్యే కుఱ్ఱవాళ్ళసంఖ్య నూటికి చాల తగ్గుతుంది. అది ఆధారంచేసికొని, మా స్కూల్లో విద్యావిధానం బాగు లేదని విద్యాశాఖాధికారులు దబాయించి వ్రాస్తారు; వారికలానికి అడ్డులేదుగా. చివరకు ప్రధానోపాధ్యాయుడనైన నాకూ అపఖ్యాతి.

'కాని స్కూలుయొక్క, నాయొక్క ప్రతిష్ఠకోసరం అమాయికులైన విద్యార్థుల జీవితం నిస్సారంచేయుదమా? అదీ కాక అయిదవఫారం చదివి "స్కూల్ ఫైనల్" తరగతికి ఎప్పుడు వచ్చాడో అప్పుడే కలిగింది ఆ కుఱ్ఱవాడికి 'పబ్లిక్' పరీక్షకు వెళ్ళేటందుకు అర్హత. మధ్యన వాణ్ణి ఆపుచేయుటానికి హెడ్మాస్టరు ఎవరు?

"నేడు మనదేశంలో చదువుకున్నవాళ్ళ సంఖ్య నూటికీ చాల స్వల్పం—మనం సిగ్గు పడవలసినంత స్వల్పం. విద్య బాగా వెదజల్లబడాలి. అది గమనించక పాఠశాలలకు వస్తూన్న ఈ కొద్దిమంది కుఱ్ఱవాళ్ళనూ మాటిమాటికీ పరీక్షలనే కళ్ళేలు తగిలించి మాస్టర్లు వెనక్కులాగుతూంటే విద్యావ్యాప్తి కాజాలదు. ఉపాధ్యాయులు, వికసించి విశాలమైనమనస్సు కలవాళ్లయితేనే గాని, ఏ 'కంపల్సరీ ఎడ్యుకేషన్ స్కీమ్" అమలులోకి తెచ్చినా ఫలం స్వల్పం.'

నా ఆలోచన తెగిపోయింది, కిటికీ తలుపు చప్పుడైనట్లుంది. ఏమిటది? అరే! ఇనుపచువ్వలకిటికీలోనుంచి ఎలాగు వచ్చాడు!

'రామారావూ!' అని పిల్చాను. అతడు నాస్కూల్లో పరీక్షకు పంపబడని 'స్కూలు ఫైనలు' విద్యార్థి.

అతడు మాట్లాడలేదు. జుట్టంతా రేగివుంది. అశ్రువులు కార్చికార్చి కన్నులుబ్బినట్లున్నవి. బుగ్గలమీద కన్నీటిచార లింకా మాయలేదు. ఏదో మాట్లాడబోతాడు కాని గొంతు పెకల్చుకొని మాట బయలు పడటంలేదు.

రెండునిముషాలుమాత్రమే నా కన్నుల్లోకి జాలిగా చూస్తూ నిల్చున్నవాడు నిల్చున్నట్లు గాలిలో కరగిపోయాడు. ఏమిటది? ఆశ్చర్యంగావుందే!

నాకు భయంవేసింది. కాని సరిగ్గా తెల్లవారిల్లక పూర్వమే, ఆ కిటికీదగ్గరనే సింగు కనుపించాడు. అతడినీ పరీక్షకు పంపలేదు నేను.

సింగుముఖం చాలా భీకరంగావుంది 'నన్ను పరీక్షకు పంపలేదుకదూ నీవు! చూచుకో, నీబుర్ర రామకీర్తన పాడిస్తా. ఏమనుకున్నావో నాతడాఖా' అని పలుకుతూన్నట్లు వాడి పెదవు లదరుతునై్న. భ్రుకుటినాట్యం చేసింది.

భీతిచేత నాకన్నులు మూసుకుపోయినవి.

మళ్లీ నేను కన్నులు తెరిచేసరికి ఒక బుడబుక్కలవేషం కనుపిస్తూన్నది కిటికీవద్దనే. 'ఇదేమిరా బాబూ! ఈరాత్రి డబ్బు లేకుండా సినీమా బొమ్మలు కనుపిస్తున్నవి' అనుకుంటూ భయముడిపికొని అడిగేను. 'ఎవరు బాబూ నువ్వు' అని.

ఆ బుడబుక్కలవాడు వికటాట్టహాసం చేసి 'నేనా? ఎరుగవూ నన్ను? నీ విప్పుడు పనిచేస్తూన్న బడిలోనే నేనొకప్పుడు హెడ్మాస్టరును.'

బాగా పరకాయించి చూచాను. ఒక తలగుడ్డ, కాలరులేని లాంగుకోటూ, మెడల మీదనుంచి ఇరువైపులా మోకాళ్లవరకూ వ్రేలాడుతున్న వుత్తరీయం—ఇన్ని గుడ్డలు ఆయన ఒడలిమీద వుండటముచేత మొదలు బుడబుక్కలాడనుకున్నాను. ఆరున్నర అడుగులకు తక్కువ యెత్తువుండడు. మొగం నిండా చిన్నచిన్న గుంటలు వున్నవి. ఎవరా అని కొంచెం ఆలోచించా; కాని అంతు పట్టలేదు. చివరకు, 'మిమ్మల్ని నేను గుర్తు పట్టలేనండీ' అన్నాను.

'నేను 190-వ సంవత్సరంవరకూ మీ స్కూలులో పనిచేశాను. 1911 లో చచ్చిపోతిని. నాపేరు ఋగ్వేదమూర్తి, బి.ఏ. యల్.టి.'

'చచ్చిపోయింతర్వాతకూడా ఎలా కనుపిస్తున్నావయ్యా నాకు?'

'పిశాచాన్ని'

'నన్ను పీక్కుతింటానికి వచ్చావా?'

'కాదు. నీకు బుద్ధి చెప్పేటందుకు వచ్చాను. నేను హెడ్మాస్టరుగా వుంటూన్న రోజులలో కుఱ్ఱవాళ్లను పరీక్షలలో తప్పించడమంటే నాకు సర్దాగావుండేది. 'స్కూలు ఫైనలు' విద్యార్థులను అనేకమందిని పరీక్షకు పంపేవాణ్ణిగాదు. ఆలా పంపబడని కుఱ్ఱవాళ్లు చాలామంది ఎందుకూ కొరగాకుండా పోయారు. వాళ్లసంతాపంచేతనైన పాపము నన్నీరీతిగా చచ్చినతరువాతకూడా బాధిస్తున్నది. ఈపిశాచరూపంతో ఇంకా ఎన్నాళ్లుంటానో తెలీదు. ఈసంవత్సరం నీవు కూడా చాలామందిని పరీక్షకు పంపలేదుటే. అలాంటి పని చేయవద్దు. నామాటవిని అందర్నీ పంపించు. ఏం! పంపిస్తావా?—ఇక నేను పొయ్యేదా?'

'పంపిస్తాను. ఇక మీరు దయచేయండి'

దయ్యము కిటికీలోనుంచి నడచిపోయింది. ఇనుపచువ్వలుగాని, ఆగోడలుగాని ఆపైశాచికశరీరాన్ని అడ్డుపెట్టలేదు.

తరువాత తెల్లవారువరకూ నా కింకేవ్వరూ కనుపించ లేదు.

మరునాడు పదిగంటలకు స్కూలుకు వెళ్ళే సరికి రామారావనే కుర్రాడు తలిదండ్రులకు చెప్పకుండా ఎక్కడకో పారిపోయాడని తెలిసింది.

రసాయనశాస్త్రం బోధించే ఉపాధ్యాయుడు శ్రీనివాసయ్యరుగారు ఆనాడు స్కూలుకు ఆలస్యంగావచ్చాడు తలకోక కట్టుకట్టుకుని. 'ఎందుకుతగిలిందయ్యా గాయం!' అని అడిగినమీదట గతరాత్రి తాను సందులోంచి పోతూవుండగా ఎవరో వెనుకనుంచి కర్రతో తలమీద గాటంగా కొట్టిపోయాడని చెప్పేడు. వెంటనే వెనుకకు తిరిగి చూడగానే ఎవరో పరుగెత్తిపోతున్నాడనీ, వాడు చాలావరకు సింగుగాడిలాగే వున్నాడనీ కూడా చెప్పేరు. సింగును పరీక్షకు పంపవద్దని నాకు సలహాయిచ్చింది అయ్యరుగారే.

ఆ సంవత్సరం నాస్కూలులో అందర్నీ పంపించాను. మొదలు ఎవర్నయితే పరీక్షకు పంపవద్దని నిశ్చయించుకున్నామో వాళ్లలో చాలామంది ప్యాసయ్యారు. అప్పటి నుంచి ఇప్పటివరకూ నా స్కూలులో పరీక్షకు పోని వాళ్లంటూ లేరు.

—పురాణం కుమారరాఘవశాస్త్రి బి.ఏ.

ఈ సంచికలో

బాలబాలికలకొఱకు కొన్నిపుటలు

ప్రత్యేకించినాము.

ఆంధ్రభూమి పాఠకులు

ఈనూత్న శీర్షికనుగూర్చిన తమ అభిప్రాయము, దీనిని అభివృద్ధి పఱచుటకు తగు సలహాలు లేఖాముఖమున మాకు తెలుపుదురుగాక యని కోరెదము.

—ఇట్లు, సంపాదకుడు.

నాకుపట్టిన చాకలిపీడ

ఆర్నెల్లయింది మా మరదలు పెళ్లాడి. మా ఆవిడ ఆవిడకి పురుడోసి ఇరవై ఒక్కోరోజు వెళ్ళేక ఇక్కడికివచ్చింది. వచ్చినప్పటినుంచీ నన్ను పోరుతూనే ఉంది ఒకసారిపోయి చంటిపిల్లని చూసిరమ్మని. నాకూ పోవాలనేఉంది. కాని నాలా తాలూకాకచేరీలో గుమాస్తాగిరిచేసేవాడికి సాధారణంగా చచ్చిపోదామన్నా తీరుబడిఉండదు. మాకు సెలవుదొరకడం అంటే గొడ్రాలికి బిడ్డపుట్టినట్లు వచ్చినట్లుగా ఉంటుంది. ప్రయత్నం చేయగాచేయగా ఒక మూడోశనివారం, ఆదివారం సెలవుకింద ఉపయోగించుకొని ఊరువదలి బయటికి వెళ్ళడానికి అధికార్లు అనుజ్ఞ ఇచ్చారు. ప్రయత్నం ఎన్నాళ్ళనుంచిచేస్తున్నా ఈ అనుజ్ఞ రావడంలో తలవనితలంపుగానే వచ్చింది. శుక్రవారం పొద్దున్న ఆఫీసుకు వెళ్ళబోయేసరికి ఈ అనుజ్ఞ వస్తుంది అని అనుకోలేదు. ఎల్లాగో కిందామీదాపడి - ఆఫీసుకు వెళ్ళింతర్వాత కలిగిన అవకాశాన్ని జారవిడువకుండా - మధ్యాహ్నం వెళ్ళకుండా అనుజ్ఞ తెప్పించా.

ఇల్లా అనుజ్ఞ వస్తుందని ముందే తెలిసిఉంటే ఆవేళ పొద్దున్నే కట్టుకోడానికి మారుబట్టలేకుండా అన్ని బట్టలూ - సాయంకాలానికి తెస్తానని చాకలాడు ఎంత నమ్మపలికితేమాత్రం, బట్టలు గొడ్డులోళ్ళల్లా మాసినంతమాత్రం - ఎందుకు వేస్తా చెప్పండి? అసలు ఏమైందంటే మా చాకలివాడికి బట్టలువేసి నెలా పదిహేను రోజులయింది. మాదగ్గిర బట్టలుపట్టుకెళ్ళిన మర్నాడే వాడికి పొరుగూరిలో ఎవరిదో ముదిమామిడి తోటలో చెట్లుపడఱకడం, పళ్ళుకొట్టడం కంట్రాక్టువస్తే గొడ్డలి బుజాన్నవేసుకుని పోయినాడట. పోతూపోతూ చాకలిగూడెంలోని యితర చాకలాళ్ళనికూడా లాక్కుపోయాడట. ఇంకా యింతవఱకు అయిపు లేదు. నాసైకిలు రోజూ పొద్దున్నా, సాయంత్రం నన్నుతీసుకుని వాడికోసం వెతుకుతూనేఉంది. గంటవాయించి వాడిభార్యను పలకరించి 'అడక్కూడుర్ని నన్నేం చెయ్యమంటారండి - బలువుమనిషిని కూడాను' అనే దానిని [illegible] చెవిని వేసు